

חוברת תרגול – משחקי טקסט ומשימות: סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה ולשון

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל הבנת הנקרא, הסקת מסקנות ואיתור ראיות בטקסט עיוני
- להעמיק שליטה באוצר מילים ובכללי לשון בהקשר תוכני אמיתי
- לתרגל כתיבה מבוססת מקורות, מיזוג מידע וניסוח עמדה מנומקת
- לפתח חשיבה ביקורתית: מיון, הכללה, הבחנה בין עובדה לדעה וקבלת החלטות מושכלת

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – היכרות עם המשימות

1. נכון – זהו תיאור המשחק באתר
2. נכון – כך מתואר המשחק
3. נכון – המשחק מופיע בכל 4 הנושאים
4. לא נכון – מדובר בפתיחה קצרה של כ-5 עד 10 דקות, לקראת היחידה המלאה

חלק ב' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – תרגול לפי נושא

1. יום הכיפורים
2. היוונים (הסלאוקים)
3. מושג
4. מחוברות / קרובות

חלק ג' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – התאמה וחשיבה

1 – ג (חג של יהודי אתיופיה, חידוש הברית וכמיהה לירושלים)
2 – א (חודש עברי שבו חל חג האורים וסיפור נס פך השמן)
3 – ד (תהליך של התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות בעולם)
4 – ב (כלל לשוני המציין עצם מסוים וידוע)

חלק ד' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – יישום

1. ב – הסקה מבוססת על רמזים מהטקסט, ניחוש הוא סתמי

חלק ה' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגי יסוד

1. ב – מסקנה שמתבססת על רמזים שמופיעים בטקסט ולא נאמרת במפורש
2. ב – משפט או פרט מהטקסט שתומך במסקנה
3. ב – את הקשר בין המשמעות של הסמל לבין תוכן המושג
4. ב – מילה בעלת משמעות דומה למילה אחרת

חלק ו' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגים בסיסיים

1. נכון – הסקה נשענת על רמזים ומעשים, לא רק על אמירה ישירה.
2. לא נכון – השורש הוא בדרך כלל שלוש אותיות בסיסיות, והמילה נבנית ממנו עם תוספות.

חלק ז' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – שורש, נרדפות והתאמה

1. סכל
2. עליז
3. הסקה

חלק ח' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – התאמת מושגים

1 – ה (האותיות הבסיסיות שמהן נבנית המילה)
2 – ד (מילה בעלת משמעות דומה)
3 – א (פרט או משפט שתומך במסקנה)
4 – ג (מסקנה המבוססת על רמזים)
5 – ב (ייצוג חזותי של רעיון או מושג)

חלק ט' – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – נכון או לא נכון

1. נכון – ה' הידיעה מצביעה על עצם מוגדר וידוע, למשל 'הספר' לעומת 'ספר'
2. נכון – כשיש דגש האות נשמעת קשה, וכשאין דגש היא נשמעת רכה
3. לא נכון – במספרים 3–10 יש לרוב היפוך מין: 'שלושה ילדים' אך 'שלוש בנות'
4. נכון – למשל 'הילדה קוראת' – פועל בלשון נקבה יחיד, כמו הנושא

חלק י' – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – השלמת משפטים

1. דגש
2. קשה
3. מחברות
4. רבים
5. סדר

חלק י"א – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – הסבר ויישום

1. עוזר להבין אם מדובר בדבר מסוים וידוע, ומשפיע גם על ההגייה כשיש דגש באותיות בגדכפ"ת
2. למשל: חמישה ילדים שיחקו בחצר – שם המספר בצורת זכר כי שם העצם 'ילדים' בלשון זכר
3. למשל: פתרון לפי התאמת אותיות למילים מוכרות מתחום הלשון, כמו 'דקדוק' או 'משפט'
4. צריך לזהות בו-זמנית כמה כללים שונים ולבדוק שהם לא סותרים זה את זה, מה שדורש תשומת לב רבה יותר לפרטי המשפט

חלק י"ב – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – מה המשימות דורשות

1. א – מיזוג כמה מקורות לכדי סקירה כתובה אחת
2. ב – מילות קישור ומושגים מתוך בנק מילים נתון
3. ב – מובילה להשלכה שממשיכה את הסיפור
4. ב – לזהות רעיון משותף ונקודות שונות

חלק י"ג – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – תרגול מילות קישור והשלכות

1. קישור
2. השלכה

חלק י"ד – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – התאמת מילות קישור

1. 1 – ב (בנוסף)
2. 2 – ג (לעומת זאת)
3. 3 – ה (מכיוון ש)
4. 4 – א (לכן)
5. 5 – ד (לסיכום)

חלק ט"ו – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – בדיקת הבנה

1. נכון – המיזוג דורש חיבור רעיונות ממספר מקורות לכדי טקסט אחד קוהרנטי.

חלק ט"ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי

1. ב – לדעתי זהו הספר המעניין ביותר שנכתב
2. א – למצוא את המילה שלא שייכת לקבוצה ולנמק למה

חלק י"ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי (המשך)

1. נכון – אפשר לבדוק את תחזית מזג האוויר או דיווחים מאותו יום
2. נכון – זהו הגורם שהוביל לתוצאה – האיחור
3. לא נכון – עמדה אישית היא משפט דעה ולא ניתנת לבדיקה אובייקטיבית

חלק י"ח – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – מיון והכללה

1. עובדתי
2. תוצאה

חלק י"ט – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – התאמת קטגוריות

1. 1 – ג (עובדה)
2. 2 – א (דעה)
3. 3 – ד (דעה)
4. 4 – ב (עובדה)

חלק כ' – חזרה מסכמת – התאמת משחק למיומנות

1. 1 – ה (הסקה מרמזים וראיות מתוך הטקסט)
2. 2 – ג (איתור שגיאות בה"א הידיעה, בגדכפ"ת ושם המספר)
3. 3 – א (הבחנה בין עובדה לדעה ובין סיבה לתוצאה)
4. 4 – ו (פענוח אוצר מילים וכללי לשון בהקשר)
5. 5 – ב (חיבור בין סמל או מקור לבין מושג מתאים)
6. 6 – ד (בחירה בין אפשרויות וניתוח ההשלכות שלהן)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התשובה מתבססת על רמז קונקרטי מהטקסט ולא על ניחוש כללי
- ההבחנה נכונה והדוגמה אכן עובדה שניתנת לבדיקה או דעה אישית
- הנימוק מזהה לפחות שתי השלכות אפשריות, חיובית ושלילית

טיפים להפעלה:

- ניתן לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורים, פרק אחד או שניים בכל שיעור, בהתאם לזמן הפנוי
- לתלמידים מתקשים אפשר להציע לעבוד בזוגות על פרקי ההבנה וההסקה, ולאפשר חזרה לטקסט המקור
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף דרישה לנימוק מורחב או להשוואה בין שני נושאים מתוך ארבעת נושאי האתר
- מומלץ לסיים כל פרק בכרטיס יציאה קצר כדי לזהות מראש פערים לפני המעבר לפרק הבא

חוברת תרגול – משחקי טקסט ומשימות: סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה ולשון

משחקי טקסט ומשימות

תיכון · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים
2. פרק 2 – הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור
3. פרק 3 – אוצר מילים, לשון ודקדוק
4. פרק 4 – כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות
5. פרק 5 – מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית
6. פרק 6 – סיכום, חזרה ורפלקציה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – משחקי טקסט ומשימות: סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה ולשון

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו לפי סדר הפרקים, פרק אחד בכל פעם. קראו כל טקסט לפני שעונים, וכתבו למה חשבתם כך. בסוף כל פרק ענו על שאלת סיכום קצרה.

📖 מילון קטן:

הסקה	מסקנה שמגיעים אליה על סמך רמזים בטקסט, בלי שהיא כתובה במפורש
ניבוי	ניחוש מושכל על המשך הטקסט לפני הקריאה
עובדה מול דעה	עובדה אפשר לבדוק, דעה מבטאת עמדה אישית
סיבה ותוצאה	קשר בין אירוע לגורם שהביא אליו
מיזוג מקורות	חיבור מידע משני טקסטים או יותר לטקסט חדש ומסודר
נימוק	הסבר התומך בעמדה או בתשובה שניתנה
ה הידיעה	תווית הידיעה המצורפת לתחילת מילה מיודעת
בגדכפת	אותיות שיכולות להיכתב ברפה או בדגש, ומשפיעות על ההגייה
התאם	התאמה דקדוקית בין מילים במשפט, כמו מין ומספר
חוסן	יכולת להתמודד עם קושי או שינוי ולהמשיך הלאה

1 חלק א' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – היכרות עם המשימות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשחק "נחשו ובדקו" מתרגלים ניבוי, הסקה וקריאה פעילה של טקסט	☐	☐
2	במשחק "גלגל מושגי יסוד" צריך להגדיר מושג ולתת לו דוגמה	☐	☐
3	כל ארבעת הנושאים באתר (סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה, לשון) כוללים את משימת "נחשו ובדקו"	☐	☐
4	משימת פתיחת השיעור נועדה לקחת זמן רב ולהעמיק בניתוח מלא של הטקסט	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – תרגול לפי נושא

השלימו את המילה החסרה.

1. חג הסיגד חל כחמישים יום אחרי חג _____

2. מרד החשמונאים בתקופת חנוכה פרץ נגד שלטון _____

3. במשחק "גלגל מושגי יסוד" יש להגדיר _____ ולתת לו דוגמה מתאימה

4. המושג "כפר עולמי" בנושא הגלובליזציה מתאר עולם שבו מדינות ותרבויות _____ זו לזו

3 חלק ג' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – התאמה וחשיבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סיגד	___	**א.** חודש עברי שבו חל חג האורים וסיפור נס פך השמן
2. כסליו-חנוכה	___	**ב.** כלל לשוני המציין עצם מסוים וידוע
3. גלובליזציה	___	**ג.** חג של יהודי אתיופיה, חידוש הברית וכמיהה לירושלים
4. ה"א הידיעה	___	**ד.** תהליך של התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות בעולם

4 חלק ד' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – יישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל בין ניחוש להסקה?

(א) אין הבדל, שתי המילים זהות (ב) הסקה מבוססת על רמזים מהטקסט, ניחוש הוא סתמי

(ג) ניחוש תמיד נכון יותר מהסקה (ד) הסקה מתאימה רק לטקסטים על גלובליזציה

5 חלק ה' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה להסיק מסקנה?

(א) העתקת משפט מהטקסט כפי שהוא

(ב) מסקנה שמתבססת על רמזים שמופיעים בטקסט ולא נאמרת במפורש

(ג) ניחוש אקראי ללא קשר לטקסט (ד) כותרת שנותנים לטקסט

2. מה זה ראיה מתוך טקסט?

(א) דעה אישית של הקורא (ב) משפט או פרט מהטקסט שתומך במסקנה (ג) כותרת הפרק

(ד) שם הכותב

3. מה בודקים כשמתאימים סמל למושג?

(א) רק את הצבע של הסמל (ב) את הקשר בין המשמעות של הסמל לבין תוכן המושג

(ג) את אורך המילה בלבד (ד) רק את מיקום הסמל בדף

4. מה זו מילה נרדפת?

(א) מילה הפוכה במשמעות (ב) מילה בעלת משמעות דומה למילה אחרת (ג) מילה עם אותו שורש בדיוק

(ד) מילה משפה אחרת

6 חלק ו׳ – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגים בסיסיים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אפשר להסיק מסקנה על דמות גם בלי שנאמר עליה דבר במפורש, רק לפי מעשיה.	☐	☐
2	שורש המילה זהה תמיד לצורת המילה המלאה.	☐	☐

7 חלק ז׳ – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – שורש, נרדפות והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. שורש המילה 'הסתכלות' הוא _____

2. מילה נרדפת למילה 'שמח' היא _____

3. תהליך שבו מזהים דמות או מצב לפי רמזים מצטברים בטקסט נקרא _____

8 חלק ח׳ – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שורש	___	**א.** פרט או משפט שתומך במסקנה
2. נרדפת	___	**ב.** ייצוג חזותי של רעיון או מושג
3. ראיה מהטקסט	___	**ג.** מסקנה המבוססת על רמזים
4. הסקה	___	**ד.** מילה בעלת משמעות דומה
5. סמל	___	**ה.** האותיות הבסיסיות שמהן נבנית המילה

9 חלק ט׳ – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ה' הידיעה מתווספת בתחילת מילה כדי לציין שמדובר בדבר מסוים וידוע	☐	☐
2	אותיות בגדכפ״ת יכולות להישמע רך או קשה בהתאם למיקומן במילה	☐	☐
3	שם המספר בעברית תמיד מתאים במין לשם העצם שהוא מתאר, בדיוק כמו שם התואר	☐	☐
4	התאם בלשון הוא התאמה בין מין ומספר של מילים במשפט, למשל בין הפועל לנושא	☐	☐

10 חלק י׳ – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה' הידיעה גורמת לאותיות בגדכפ״ת שאחריה לקבל _____

2. במילה 'הכלב' האות כ' נשמעת _____ בגלל הדגש שבא אחרי ה' הידיעה

3. בעברית אומרים 'שלושה ספרים' לעומת 'שלוש _____ '

4. במשפט 'הילדות קוראות ספר' ההתאם הוא בין הנושא לפועל במין נקבה ובמספר _____

5. אנגרמה היא שינוי ה _____ של האותיות במילה כדי ליצור מילה אחרת

11 חלק י״א – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – הסבר ויישום

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה חשוב להכיר את כלל ה' הידיעה כשקוראים טקסט

2. כתבו משפט אחד שבו שם המספר מתאים נכון לשם עצם ברבים, ונמקו מדוע בחרתם במין הזה

3. בחרו שתי מילים מבולבלות (אותיות מעורבבות) בנושא הלשון, ופרקו אותן למילה תקנית. הסבירו איך זיהיתם כל מילה

4. משחק 'בלש הניסוח והדקדוק' משלב כמה כללי לשון יחד (ה' הידיעה, בגדכפ״ת, שם המספר, התאם). הסבירו מדוע שילוב כזה מאתגר יותר מתרגול כלל בודד

12 חלק י״ב – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – מה המשימות דורשות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עושים במשחק בונה הסקירה הממזגת?

א) מיזוג כמה מקורות לכדי סקירה כתובה אחת ב) שינון נוסחאות ג) ציור חופשי ד) תחרות ריצה

2. איך משלימים משפטים במשחק הזה?

א) ניחוש חופשי בלי טקסט ב) מילות קישור ומושגים מתוך בנק מילים נתון ג) הטלת קוביה

ד) שרבוט

3. מה קורה אחרי שבוחרים אפשרות בסימולציה?

א) נמחקת מיד ולא משפיעה ב) מובילה להשלכה שממשיכה את הסיפור ג) מוסתרת מהתלמיד

ד) לא קשורה לנושא

4. למה קוראים את כל המקורות קודם?

א) להעתיק אותם מילה במילה ב) לזהות רעיון משותף ונקודות שונות ג) לדלג על חלקם

ד) לשנות את הנושא

13 חלק י"ג – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – תרגול מילות קישור והשלכות

השלימו את המילה החסרה.

1. כדי לחבר בין רעיונות ממקורות שונים בכתיבה ממזגת, משתמשים במילות _____ כמו "בנוסף" או "לעומת זאת".

2. במשחק קבלת ההחלטות, לכל בחירה יש _____ שמשפיעה על המשך הסיפור.

14 חלק י"ד – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – התאמת מילות קישור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מילת קישור להוספת רעיון	___	**א.** לכן
2. מילת קישור לניגוד או הבדל	___	**ב.** בנוסף
3. מילת קישור לציון סיבה	___	**ג.** לעומת זאת
4. מילת קישור לציון תוצאה	___	**ד.** לסיכום
5. מילת קישור לסיכום	___	**ה.** מכיוון ש

15 חלק ט"ו – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בכתיבה ממזגת צריך לשלב בין כמה מקורות לטקסט אחד רציף, ולא להעתיק כל מקור בנפרד.	☐	☐

16 חלק ט״ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה מהמשפטים יש הבעת דעה ולא עובדה הניתנת לבדיקה?

(א) העיר ירושלים ממוקמת בהרי יהודה (ב) לדעתי זהו הספר המעניין ביותר שנכתב

(ג) מים רותחים בטמפרטורה של 100 מעלות (ד) בשנה יש 365 ימים

2. מהו הכלל המרכזי במשחק שבו צריך למצוא את הפריט שלא שייך לקבוצה?

(א) למצוא את המילה שלא שייכת לקבוצה ולנמק למה (ב) לסדר מילים לפי סדר אלפביתי

(ג) לתרגם מילים לשפה זרה (ד) לחבר בין מילה לתמונה מתאימה

17 חלק י״ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי (המשך)

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המשפט "אתמול ירד גשם בתל אביב" הוא משפט עובדתי שאפשר לבדוק אם הוא נכון	☐	☐
2	במשפט "הוא איחר לאוטובוס כי לא שמע את השעון המעורר" חלק הסיבה הוא "לא שמע את השעון המעורר"	☐	☐
3	משפט שמבטא עמדה אישית של הכותב נחשב תמיד למשפט עובדתי	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – מיון והכללה

השלימו את המילה החסרה.

1. משפט שאפשר לבדוק אם הוא נכון או לא נכון באמצעות נתונים נקרא משפט _____

2. כאשר אירוע אחד גורם לאירוע אחר, מתקיים ביניהם יחס של סיבה ו _____

19 חלק י״ט – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – התאמת קטגוריות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מדינת ישראל הוקמה בשנת 1948	___	**א.** דעה
2. זהו השיר היפה ביותר בשפה העברית	___	**ב.** עובדה
3. הטקסט ברור יותר כשיש בו דוגמאות	___	**ג.** עובדה
4. כדור הארץ סובב סביב השמש	___	**ד.** דעה

20 חלק כ׳ – חזרה מסכמת – התאמת משחק למיומנות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מי החשוד? בלש הטקסט	___	**א.** הבחנה בין עובדה לדעה ובין סיבה לתוצאה

2. בלש הניסוח והדקדוק	___	**ב.** חיבור בין סמל או מקור לבין מושג מתאים
3. מיון לקטגוריות	___	**ג.** איתור שגיאות בה״א הידיעה, בגדכפ״ת ושם המספר
4. צופן סודי ומילים מבולבלות	___	**ד.** בחירה בין אפשרויות וניתוח ההשלכות שלהן
5. התאמת מקורות וסמלים	___	**ה.** הסקה מרמזים וראיות מתוך הטקסט
6. סימולציית החלטות וחוסן	___	**ו.** פענוח אוצר מילים וכללי לשון בהקשר

כרטיס יציאה

תן דוגמה אחת להסקה שעשית מתוך טקסט בחוברת, ונמק אותה

הסבר את ההבדל בין עובדה לדעה והבא דוגמה מתוך אחד התרגילים

בחר החלטה או דילמה שתרגלת וכתוב מה היו ההשלכות האפשריות שלה

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀